

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Conciones siue Conceptvs Theologici Ac Prædicabiles R.
D. Petro Bessæi SS Theol. Doct. Reg. Galliar. Oratoris**

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, A. M.DC.XXIX

Feria IV. Hebdomadæ Maioris.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56232)

per penetrationē dimensionum existerunt : ergo & alterum fieri nullo negotio potest.

Quin & hoc ad vitiligandum afferunt.

Fieri non potest, vt corpus quod est & permanet corpus : sine extensione, sine quantitate, sine loco sit: hoc præsertim nixi axiomate, *Omne corpus est circumscriptiue in loco* : ita vt Deus quidem ubiq; sit: & Angeli in loco diffinite, corpora vero circumscriptiue, *Ostuli corde & ta de ad credendum!* An non meministis Elisai iussu ferrum aquis supernatasse, Christum mari inambulasse, ignem in Babylonica fornace virtute combustiua casuisse & tamen an non vestra sententia grauitas ferro, pondus corpori, igi calor ita inhærent, itaque necessaria sunt, quam tunc corpori? An non magis naturæ repugnat, ignem calore, & ferrum grauitate carere, quam corpus sine loco subsistere.

Nolite igitur amplius dicere transubstantiationem esse quid impossibile; sed aperte potius, à veritate ipsa victi, fateamini eum, qui mundum è nihilo, Adamum è terra, Euam è costa viri condidit, qui aquas in sanguinem, virgam in serpentem, rupem in fontem, & fœminas in petram (vti vxorem Lothi) conuertit : panis quoque & vini substantiam in corpus & sanguinem suum, posse cœuertere, mutare & transubstantiare. Nos vero è Catholicis, aduersus turbatores, rixatores, quietis ofores & vitiligatores, nouatores in quâ hos, ita concludamus, vt nimirum sumptus & omnia dispendia luant, omnia præstent incommoda & detrimenta, & pœnam adhæc arbitrariam subeant. Credamus semper firmiter; constanter, inuolante, in sacrosancto hoc Sacramento verum Christi corpus contineri : cum præsertim ipsemet Dominus dixerit: *hoc est corpus meum* non figura, chimæra, vmbra, imaginarium quid, nihilum, aut phantasma inane : sed hoc ipsum corpus, quod pro vobis Tradetur, id ipsum quod cruci affixum, in cruce mortuum fuit, id ipsum quod in passione mortem subiit. Credamus inquam hoc firmiter, cum nimirum omnes id Euangelistæ scripserint, cum totus id orbis vnanimi consensu iam à mille sexcentis annis crediderit : credamus igitur, adoremus & honoremus sanctum hoc & augustissi-

mum Eucharistiæ Sacramentum, cum præsertim certi simus, causa ob rei æquitatem nos cadere non posse.

O salutaris hostia, è cœlestis victima, è holocaustum vere diuinum, è sacramentum penitus admirabile! credimus, honoramus, & adoramus te: tu namque es, quod gratias super abundantanter suppeditas, peccata eluis, animamq; ad vitam redire facis : tu scilicet portas cœli referas, & infernales abyssos obsecras, nosq; ad cœlestem beatitudinem perducis. Tu es panis ille Angelorum, cibus ille cœlestis, & vitæ fructus, sacrum illud manna, quo animæ nostræ in deserto mundi pascuntur & nutriuntur. Tu es, è regia & augusta Eucharistia, agnus ille Paschalis: te enim dignè humiliter, sanctèq; lumentes, à captiuitate Pharaonis, id est Satanae, liberamur, & mundi huius Ægypto egredimur : tuq; nos per Rubrum mare passionis Christi, quæ reuera in te continens, deducens, ad terram promissionis, id est ad gloriam & beatitudinem æternam perducis : cuius nos cōpotes reddant Pater, & Filius, & Spiritus sanctus, Amen.

FERIA IV. HEBDOMADÆ MAIORIS.

De dignitate & excellentia SS. Eucharistiæ Sacramenti.

Partitio.

- I. De institutoris Eucharistia in nos amore, & nostro in eum debito.
- II. De multiplici Eucharistia dignitate.
- III. Ad S. Synaxim preparatione sollicita opus esse.
- IV. Communicaturo studendum pietati.

Qui manducat hunc panem, viuet in æternum. Ioan. 6.

FIGURA.

Sapientia ædificauit olim sibi domū, quam *Prorsus* septem columnis imposuit, & collocauit in ea mensam, in quam pretiosissimum vinum

Corpus ma
nes cor
esse po
sine oc
patione
m.
14. 4.
14. 6.
14. 14.
14. 14.

Probat
transub
stantiatio.

vinum intulit, quod suis miscuit. Fuit hoc figura & velut praeambulum, fore aliquando, ut vera Dei patris sapientia Iesus Christus, Ecclesiae Evangelicae, septem Spiritus sancti donis, vel septem Ecclesiae Sacramentis, quasi quibusdam pilis & columnis innoxiam domum construeret: sacramque in ea mensam sanctissimam Eucharistiae erigeret, in quam gloriosum corpus suum loco cibi, & in cunctissimam vini loco pretiosum sanguinem inferret: quibus nulla vel pretiosiora vel splendidiora fercula queunt excogitari aut mente comprehendi. De eorum hodierna concione dignitate & praestantia, cum de veritate haec aeterna die dicentem audiueritis, verba faciam. Spiritus sanctus auxilio suo nobis aderit, & gloriosissima Virgo suo patrocinio peroranti succurret: quam hoc potissimum nomine, Angelica salutatione compellimus.

A V E M A R I A.

I.
Val. Max. li.
4. c. 6.

Refert praeclarus ille historiarum compilator Valerius Maximus, tanto Artemisiam Catiae reginam erga coniugem Mausolum amore exarsisse, ut ei mortuo superbissimum monumentum, quod inter septem orbis miracula non immerito relatum est, exstrui iussit, collectos deinde cremati cadaveris cineres, praeter amoris vehementiam, alijs aromaticis & odoramentis permixtos, quotidie in mensam inferri voluerit, quos deinde cibo & potui immixtos in stomachum demitteret. Egregium profecto amoris conjugalis exemplum. At amor quem Christus erga sponsam dilectissimam, Ecclesiam scilicet, olim demonstravit, longe excellentior est, & admirabilior: praesertim cum post mortem superbum & splendidum illud tabernaculum Sacramenti Ven. Eucharistiae exstrui voluerit, & propterea corpus in cibum & alimentum legarit. Vnde S. Euang. Ioannes scripsit: *Caro mea vere est cibus*: quod D. Bernardus admirans exclamat: *O amor amorum, Sacramentum sacramentorum, dulcedo dulcedinum.*

Ioan. 6.

Ostenderat potentiam suam Deus, cum mundum ex nihilo condidit: iustitiam, cum

eum peccatis involutum diluio perdidit: amorem vero, cum diuinum hoc Sacramentum in nostrum vltim instituit. Ostendit affectum suum erga pullos pelicanus, cum peccatus rostro appetit, sanguinemque elicias eodem pullos pascat, & agros reficit. Maiorem profecto amorem coelestis ille pelicanus erga homines demonstravit, cum non satis se fecisse existimans, quod omnem in passione sanguinem in medicinam deiecit, corpus quoque ipsum cibum animae sic clarigitus. Hoc est Psalmis hausa, ubi dicitur, *Ego sum similis Pelicani solitudinis.* Vnde nonnulli sanctorum Patrum venerabile hoc Eucharistiae sacramentum rubo ardenti, quem Moyses vidit, compararunt: hoc namque sacramentum rubus est sentibus difficultatum obsitus, & charitate exarsitans, & visio magnanimis.

Pelicanus
rostris aperit,
quo pullos
sanguine
suo nutrit.
Psal. 101.

Exod. 3.

Elias ille Prophetarum princeps ex hac vita decedens, ut affectum quo Elisam discipulum prosequeretur, testatum faceret, pallium ei suum reliquit, cum duplici spiritu: Christus quoque, Elias offerit, ex hoc mundo proficiscens, amorem suum patefacturus, homini qui seruus eius est ratione natura, corporis sui regumentum, cum duplici spiritu, duabus scilicet naturis humana & diuina, quae in Sacramento Eucharistiae latent, legavit, Magnum quoque erga eundem Prophetam Angeli fuit beneficium, cum scilicet ille fame propemodum enectus sub iunipero reclinat, ab eodem panem caelitus accepit, qui vires corporis eius fractas ad se restauravit, ut in virtute eius quadraginta diebus usque ad montem Domini Oreb ambulauerit. Angelus autem ille testamenti Iesus Christus, maius longe nobis beneficium contulit, cum nimirum in deserto mundi huius, sacrum hunc panem dedit, corpus nimirum suum, panem inquam, sub cineribus humanitatis nostrae coctum, panem tantas vires suggerentem, ut triginta vel quadraginta annis, vel toto vitae tempore, in virtute eius usque ad montem Dei Oreb, beatitudinem scilicet coelestem, sine ulla cessatione, in hoc mundo ambulemus.

4. Reg. 3.

3. Reg. 17.

Quanta igitur tua, o Christiane, erga Redemptorem est obligatio, qui non satus esse

Obligati
omnis Chri
singula
quod
opus suu
cibum
terit.
Jud. 16.

esse natus corpus suum in crucis arbore tui gratia occidendum tradidisse, id ipsum quoque in Venerabili hoc Sacramento tradidit in cibum & alimentum? Erant singulari quadam ratione Israelitae Deo obligati, quod eos quadraginta annorum spacio in deserto suavissimo alimento de caelis praestito nutruisset, ut verbis id exprimere non valeret, nulla ratione tanto benefactori respondere.

Reg. 19.

At longe maiori ratione, tanto beneficio accepto, clementissimo Domino tuo deinctus es, o homo, qui te non magna, sed pretioso corpore a primis incunabulis usque ad tumulum, in deserto vitae huius, paucit & sustentavit. Nesciebat olim magnus ille David, quo beneficio beneficium ab Abigail acceptum, cum sibi comitatus inopia laboranti, illa, magno benignitatis exemplo, necessaria subministraverit, rependeret, adeo ut nunquam viderentur ei satisfacere posse, nisi dimidia regni portione oblata, eam in Reginam & conjugem adoptaret. Quomodo igitur o homo Redemptori tui obligatus es, qui tibi in mundi huius solitudine panem illum Angelicum impertiuit? & quid queso illi dignum offerre queas? Haret hic quoque idem qui supra David, & exclamat.

Psal. 112.

Quid retribuam Domino, pro omnibus quae retribuit mihi?

Gen. 28.

Magnus ille Patriarcha Jacob, vouit olim Domino, dicens: *si fuerit Dominus mecum, & euodierit me in via per quam ego ambulo, & dederit mihi panem ad vescendum, erit mihi Dominus in Deum.* Hei anima mea, cum Dominus tibi panem illum caelestem dederit, an non futurus tibi est in perpetuum & Deus & Dominus? an non toto vitae tempore incessanter & continuo fidele illi obsequium exhibebis? Exaggerat id mirabiliter Psalmodographus, & magnum hunc amorem magni faciens, omnes ad Dei laudes inquit: *Lauda Ierusalem Dominum, lauda Deum tuum Sion: anima inquam Christiana, & in aeternum miserationes eius decanta, & quamobrem o Rex? Quoniam confortauit seras portarum tuarum: benedixit filii tuis in te, qui posuit fines tuos pacem, & adipsa frumenti satiat te; corpore inquam suo, quod ipsemet Dominus hoc olim nomine vocauit dicens:*

Psal. 147.

Tom. 1. Bessai Qua Iraq.

Nisi frumentum cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet, id est, Nisi corpus eius quod in terram mundi huius deciderat, in cruce exspirasset, passio certe eius nullius meriti extitisset.

Et sane, o sanctissima Eucharistia, es verum illud frumentum, quod animas nostras nutris & quodammodo saginas: es torrens ille voluptatis qui spiritus interiores potas, de quo scriptum est: *Torrens voluptatis tua potabis eos, beatitudine scilicet caelesti, ut intelligit Propheta; ac malum id de sanctissimo Eucharistiae Sacramento intelligi: es dulce illud mel e petris promanans, quo fideles reficiuntur, de quo dicitur: Es de petra melle saturabis eos: es dulce illud lac consolationis, quod ex hoc Sacramento, velut e terra promissionis, dimanat; terra qua tota fuit lacte & melle, ut ex his fructibus cognosci potest.* Num. 13. 14. Is denique vitae panis, quem qui manducat viuunt in aeternum. Primum itaque de panis huius excellentia non nihil loquar, ac deinde ad oculum demonstrabo, quam reuerentia, animique puritate sumendus sit, & duabus hisce columnis domum hanc sapientiae inaedificabo.

Insignes de
venerabili
sacramen-
to conce-
ptus.

Num. 13. 14.

Principio igitur tanta Sacramenti huius dignitas & maiestas est, nihil vteo admirabilius aut excellentius dici aut effingi possit. Hinc Psalmista ipsam velut summarium diuinorum operum, appellat, dicens: *Memoriam fecit mirabilium suorum misericors & misericorator Dominus: escam dedit timentibus se.* Hoc Omnia miramq; vere miraculorum omnium dici potest: rest epitome, & breuis quasi comprehensio: vener. Sa- omnia mirabilia videre licet; corpus scilicet cramento pluribus locis apparens, nullum tamen occupans; corpus sine extensione, passione; tur. quod non frangitur, non comminuitur, non mouetur, non videtur, non patitur, penitus spiritale & diuinum. Hic videtur, o Philosophi, accidentia sine subiecto; quantitatatem sine materia, colores sine substantia subsistere. Videtur hic, o Theologi, actionem quandam mirabilem, transubstantiationem miraculosam, quamq; longe magis, quam ipsam creationem mundi admirari oporteat. Videtur hic substantia vnica in alia, sine vlla corruptione, generatione, petitione

Psal. 215.

continen-

T t t

ac sui

ne sui, idque mare conuersue, transmutari. Hic videbitis, o Mathematici, quadraturam circuli. Hic Phyci, vastum illum Oceanum, tot fluxus & refluxus habentem: fluxum inquam gratiæ, & refluxum peccati: fluxum prædestinationis, & refluxum reprobationis. Nam

*Sumunt boni, sumunt mali,
Sorte tamen inæquali
Vita, vel interitus.*

Hic o allegoricorum sensuum indagatores, magnus ille torrens est, quem peccatores vbi gustarunt, statim caput eleuant, cervicibus erigunt, animum resumunt: Innuere hoc visus est Psalmographus, cum ait: *De torrente in via bibet, propterea exaltabit caput.* Sed melius mihi dicturus videor, si dixerò hic scaturiginem esse aquarum, quæ gustantibus immortalitatem conferunt, & in vitam æternam viam præbent. Hoc docuit me Dominus, cum Samaritanæ loquens, ait: *Aquam quam ego dabo fiet in ea fons aqua salientis in vitam æternam: fons inquam, è quo scaturiunt aquæ vitæ & veræ, ad quas Dominus omnes sitibundos compellat & inuitat dicens: Omnes sitientes: venite ad aquas.*

Psal. 109.

Ioan. 4.

Isa. 55.

SS. hoc Sacramentum Nilo confertur.

Et quoniam de aquis loquimur, tradunt historici ingentem illum Ægypti Fluvium Nilum è montibus Lunæ originem ducere, perque vniuersam Ægyptum aliquando ita superfluere & stagnare, vt ex illo diluuium tota circumquaque Regio irrigata, fecundetur: eundem quoque scribunt septem in Oceanum ostijs deuolui. An non o Nile vera Sacramenti huius figura existit? quod nimirum è sanctis illis diuinitatis humanitatibus; montibus descendens, ac veluti quoddam gratiarum diluuium vndique exundans, omnem mundi huius Ægyptum irrigat, & fecundam reddit: septemque Spiritus sancti donis, veluti septem canalibus & officijs in Ecclesiæ Oceanum deuoluitur. Vnde loquens Psalmista ait: *Fluminis impetus latificat Ciuitatem Dei.*

Psal. 45.

Ioan. 4.

Næ o sacra Eucharistia tu torrens es: sed torrens quidam gratiarum, & aquas vitam conferentes tecum trahens, quod Evangelista Ioannes inuuit, *Qui biberit ex aqua quam ego dabo, non sitiet in æternum.* Hic, Poeta, ve-

ster est Ganges, hic Pactolus quem tot effectis præconijs, cuius aquas & arenas aureas esse fabulamini. Sed vt fabulas mistas facimus & vera narremus, hic vastus ille est fluvius, quem æterna Sapientia è paradiso in Ecclesiæ suæ hortum se ait traduxisse: audite obsecro quid dicat: *Ego sapientia effudi flumina, ego quasi trames aque immensa, ego quasi fluvius Doctrinæ, ego quasi aqua ductus ex ini de paradiso: dicit; Rigabo hortum plantationum mearum & inebriabo partus mei fructum.* Quid? nunquam ne audiistis aut legistis, è petra ad virgæ percussorem aquarum flumina olim scaturisse, & torrentes vndarum erupisse? Designabat hoc. Auditores, futuram aliquando petram, Iesum Christum inquam, qui in sacris literis petra dicitur, *Petra autem i. Cor. 10. erat Christus*, qui statim vt virga crucis percussus foret, iucundissimas hæc Eucharistiæ aquas magna copia effunderet; aquas dico vitæ, torrentes benedictionis, ac gratiarum diluuium.

Ecd. 24.

Exod. 17.

1. Cor. 10.

Lugubre profecto & tragicum est audire, quoniam modo aquæ diluuij totam terræ superficiem inundarint, & vt quadraginta diebus continuo cœlitus imbres omnibus cœli cataraetis referatis eeciderint. At eius comparatione longe iucundius est audire, quomodo nouo hoc gratiarum diluuium, quod pridie quam Christus pateretur, erupit, totus orbis atq; omnes adeo mortales, salutem & immortalitatem fuerint consecuti, nam qui

Matth. 25.

Ioan. 6.

manducauerit ex hoc pane, viuet in æternum. Quid his addam amplius? Tanta profecto hoc in Sacramento maiestas latet & præstantia, vt nesciam, vtrum sublime ei incarnationis mysterium debeam postponere. Hoc scio, natura humanæ plus hoc Sacramento, quam Incarnatione Christi honoris & excellentiæ accessisse. In sublimi namque & arcano incarnationis mysterio duæ quidem nature in vna eademque consistunt hypostasi, sed hæc tamen ratione, vt diuina veluti domina ac princeps sit; humana vero serua & ministra. At in tremendo hoc Sacramento longe alia & penitus diuersa est ratio; humanitatis enim instar principis est; diuinitas ei velut socia tantum adhærescit. An non enim certum est, o Theologi, per verborum sanctorum

Natura hu-

mana ma-

gis exalta-

tur in Sacra-

menti hu-

ius instituo-

ne. In Christi

Incarnatione.

Incarnatione.

Incarnatione.

Forum viam & virtutem, corpus Christi primo produci, & per concomitantiam ipsam diuinitatem. Hic scilicet videre est, si tropologico loquendi modo vti velimus, ventrem Rebeccæ filia Batuelis, è quo eodem tempore fratres vterini prodierunt, (Jacob & Esau: primogenitus tamen fuit Elau licet horridus & deformis: nam ad eum modum ex mystico hoc ventre & sinu Venerabilis Sacramenti, duæ naturæ, ac gemellæ quidem, egrediuntur; diuina scilicet, pulchra instar Jacob; & humana, propter peccata deformior, ad instar Esau: humanitas tamen primogenituræ priuilegio gaudet, primoq; egreditur, primo nascitur, & primo ex vi verborum consecrationis, vt Theologi loquuntur, producitur. Hic reperire quoq; est Gazo-phylacium illud Euangelicum, verû templi thesaurum, in quem non dico paupercula vidua, sed ipsa tota sanctissima Trinitas, duos nummulos, ytramq; hanc naturam representantes, coniecit.

O admirandum ac tremendum Sacramentum, & mysterium penitus diuinum ac sublime! Quod enim aurum inter metalla, quod adamas inter gemmas, inter Planetas Sol est, hoc tu inter reliqua Sacramenta. Tu namq; es *navis* illa, de qua scribit Salomon, *de longe portans panem*, panem inquam vitæ, & à longe quidem, quia defers cælo: nam à summo cælo egressus vius. Tu es etiam cælestis ille panis, qui in Emaus fractus est, in cuius fractione duo illi viatores Dominum agnouerunt, *panis præbens delicias Regibus* ac iucunditatem Principibus. Quid? an non tu es sancta illa farina, quam Elias, Christum intelligo, quotidie in domo viduæ Sareptanæ, Ecclesie scilicet, in immeasum facit excrescere.

O Aquinatum fulgor Thoma, quando scripsisti tria à Domino facta esse, quibus maiora facere non posset, cur hoc quarto loco non posuisti? Nihil enim Deus vnquam grâdus aut maius præstitit, aut excellentius aliquando præstare posset. Est hoc namque quod omnia opera à cælo facta, vel vnquam facienda, superat & antecellit, in quo omnia mirabilia, in compendium quodammodo reducta declarauit, & in quod velut in numif-

ma quoddam aureum, omnes miraculorum nummulos (si ita dicere liceat) compegit & conflauit. Quod Propheta Dauid significat dicens: *Memoriam fecit mirabilia suorum Dominus*. Vade vos, Auditores, velut ex vngue leonem facile maiestatem & splendorem tremendi huiusce sacramenti perspicere poteritis: vt hinc quo honore, quo cultu, quaq; animi præparatione sumendum sit, simul etiam discaris.

Est hoc alterum concionis nostræ membrum. Apostolus Paulus non huc inuitat dicens: *Probet autem seipsum homo, & sic de pane illo edat*, quasi diceret: Excute ô homo merita, examina conscientiam, animamq; debita præparatione dispone, prius quam panem hunc Anglicum sumas: *qui enim sumit indigne, iudicium sibi manducat & bibit*, ille namque panis est instar maris ascendentis & descendentis, fluxum scilicet habentis ad salutem, & refluxum ad damnationem, illum quidem digne & magna animi humilitate accedentibus, hunc vero indigne accedere præsumentibus.

Esane mare rubrum, cum de mari mentio incidit, omnes Ægyptios, idololatrias & impios vndis inuoluit: Hebræis vero tutum vsque in terram promissionis transitum præbuit. Ita quoque sacra hæc Eucharistia, rubrum illud mare sanguine & passione Christi rubricans, vndis damnationis omnes Ægyptios, peccatores scilicet submergit & deuorat: & Israelitas, animas inquam piorum, incolumes traducit, & in terram promissionis, cælestem inquam beatitudinem sistit.

Depromamus & alios conceptus, humilis illa Esther, & superbus Aman simul ad conuiuium Regis Assueri inuitati sunt, sed Esther in reginam adoptatur, & voti compos efficitur: superbus vero & insolens Aman patibulo suffigitur. Docemur hic bonos iuxta ac malos, probos simul & improbos, ad conuiuium hoc Christi Iesta inuitari, sed illos vocari ad gloriam, hos vero ad mortem condemnari, ac iudicium sibi manducare & bibere. Expressum id video in parabola illa Euangelica, qua dicitur homo quidam Rex parasse nuptias

Matth. 21. & lautum conuiuium, ad quod cum omnes inuitallet, & conuiuias excureret ac recesseret, vidit vnum non vestitum veste nuptiali, cui ait; *Amice quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem?* & addidit Euāgelium, Regem animo grauitate commotum manus illi & pedes iussit vinciri, atque in tenebras exteriores proici.

Matth. 22. Designat hoc, licet tantum parabola sit, magnum illum Regem Christum, qui regniū Eucharistia instruit epulum, ad quod omnes inuitauerat, dicens: *Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos;* cum peccatores impudenter sese videt ingerere, ac peccatis inquinatos, & vitiis foedatos mensæ huic approximare, non vestitos veste nuptiali, quæ charitatem denotat, ad eo indignari & ad iracundiam concitari, vt nos in tenebras aternales, suppliciaq; perpetua præcipites agat.

III. *1. Cor. 10.* *Matth. 26.* *Insignis figura.* *Gen. 28.* *1. Cor. 10.* *Num. 5.* *Probat ergo seipsum homo, & digne accedat: ab ipsa namque accessione mors simul & vita dependet. Videmus namque Petrum & Judam sacra huius mensæ participes reddi, vtrumque sacra communione communiri; sed eheu quam diuersaratione, quam inæquali forte? Vnus namq; hunc panem ad animæ salutem, alter vero in iudicium sibi sumit. O admirabile Sacramentum quot mihi figuras referas, quibus tuorum effectorum diuersitatem exprimam. Vidit olim Jacob scalam, cuius vna extremitas cælum, altera terram fectebat: per quam ascēdebant & descendebant Angeli. O scala mystica! an non nobis mirabiles ad oculum mirabilis huius Sacramenti effectus exprimere videtis? Ipsum namque scala est, quæ vna extremitatum suarum, diuinitate scilicet, in cælum pertingit, altera vero, humanitate nimirum, terram ferit: per hanc scalam alij ascendunt sursum versus, qui scilicet digne magna; animi demissione accedunt: alij vero ad inferna descendunt, qui indigne sese hic ingerunt. Vnde dictum est de prioribus: *Qui manducat hunc panem viuet in æternum, & de aliis: Qui sumit indigne, iudicium sibi manducat & bibit, non diiudicans corpus Domini.**

Scripsum est in Numeris, sceminā quæ ad ultterij insinulabatur, certas quasdam aquas

quas summus ei Sacerdos tradebat, bibere consueuisse: quæ si falso accusata erat, nullum ei damnum aquæ illæ inferebant, ac maiorem potius gloriæ segetem, pudorisque coniugalis præmium addebant: verum si rea erat, & adulterio torum nuptialem poluisset, hantus ille non secne ac cirta mortem & exitium afferebat. Quare agite Christiani, cum ad sacram hanc mensam accedere præsumitis, videte vt dignos vos præbeat; eadē enim mensæ huius vis est, quæ aquarum illarum sacerdotalium: adauget enim gloriā, gratiam, & merita iis, qui noxij sunt & nullius delicti rei, mortem vero affert & exitium iis, qui crimen commiserunt, & peccato aliquo inquinati sunt.

Cum Arca testamenti per terras Philistinum, Gethæorum, Azotiorum, & Accaronitarum transiret, omnes interficiebat, magnamque vbicumque transiret, cladem interebat: Israelitas vero ab interitu vindicabat. Denotabantur hoc ipso admiranda SS. huius Sacramenti effecta, quod vera quædam arca est, in virga Aaron, nostra inquam humanitas, & manna illud cœlestis, ipsa nempe diuinitas continentur: arca inquam peccatoribus fatalis & noxia, iustis vero & sanctis salutaris. Fornax illa Babylonica eodem tempore pueros Hebræos illatos & immunes præstabat, & Chaldaeos ministros eorum pentibus flammis deuorabat. O sacrosancta Eucharistia, tu es vera fornax charitatis in medio Ecclesiæ succensa, quæ Babylonios, id est, peccatores, consumis, & ad inferos deturbas, Israelitis autem, id est iustis, delicias & refrigerium spiritus suppeditas. Quis igitur dicere audebit figuratū nos inopia laborare? Cogitate vero, Auditores, & serio verba illa Apostoli, *Qui māducat & bibit indigne, reus erit corporis & sanguinis Domini,* vobiscum perpendite. Perpendite inquam quā grauitate Philisthæi, Arca Dei iuxta idolum Dagon in fano suo collocantes, à Deo castigati sint? Quo aliud nihil declaratur, quā eos qui SS. Sacramenti Eucharistia arcā iuxta idolum peccati collocare præsumunt, grauibus à Deo suppliciiis, vt plurimū puniri. Exaggerant quoq; Judæorū scelus Euāgelistæ, quod Dominum in monte Caluarie loco in fami,

fami, & sceleratorum supplicii destinato, ossibus mortuorum repleto, ac terram odorem exhalante, quo infamior tota Judæa non erat, crucifixi erant: at S. Paulus non minus, esse dicit peccatum eorum, qui angustissimum & adorandum hoc Sacramentum in vitiosa conscientia, ac scelerum abominationibus infami, cui Caluarie mons non est vel conferendus, non verentur deponere: sed additur, *venis erit corporis & sanguinis Domini*. Noli igitur, ô peccator, te Judæorum, qui Dominum gloriæ cruci affixerunt, flagitiorum constituere.

IV. Quenam igitur dispositio, eequæ animæ preparatio necessaria est, prius quam quis sacra huius mensæ communionem accedat. Præceperat olim Deus, ut Arca testamenti, in quam manna & legis tabulæ infestæ erant, magno artificio, industria, singulariq; symmetria & proportionem fabrilis compingere- tur & imprimis ut extrinsecus auro mundissimo vestiretur. Quid? an non hæc tam accurata cõstructio, vobis instructio fuit, quonam modo, quâ diligentia, & quam accurate conscientia vestra templum construendum sit, cum ad eam non legum tabulæ, sed ipse legumlator, ipsa inquam diuinitas, debeat diuertere? Construente igitur longa pœnitentia, diuturna contritione fabricate, longeq; prauo examine conscientia id purum reddite.

Dan. 1. Nabuchodonosor rex pueros, qui coram maiestate eius apparerent, ei que ad mensam administrarent, pulcherrimos ex omnibus Hebræis seligi voluit, in quibus nempe nulla esset macula, decoros forma, & eruditos omni sapientia, & omnigena rerum cognitione. Deus etiam in lege Mosaicâ præcepit, ut quæcumque animalia ei in sacrificium offerretur, munda essent ac sine macula aut contagio. Reges quoque Ægypti non nisi a purpuratis, Nobilibus, & a generosa ortus familia sibi ministrari volebant, adeo, ut plebei & infimæ sortis homines, ne in conspectum quidem eorum se dare præsumerent. An non hæc præclara documenta sunt, è quibus discamus, quanta puritas, pulchritudo, virtutumque nobilitas necessaria sit, cum in Regis regum conspectum, qui nõ

nisi puritatem & pulchritudinem diligit, nihilque adeo quam peccatorum deformitatem abominatur: in conspectum inquam Principum omnium Principis, qui non nisi nobiles, non vero infames peccatores, plebeios, viles, & mechanicos, in seruos adoptat, & qui animalia immunda in laudum sacrificio sibi offerri non patitur, veniendum est, cumq; iis in animæ nostræ habitaculum deducendus.

Voluit olim Dominus, ut Moses calceamenta prius solueret, quam ad rubum accedere præsumeret, secumq; cogitaret terram quam calcabat sanctam esse: *Ne appropiet huc, solue calceamenta de pedibus tuis: locus enim in quo stas terra sancta, &c.* Idem omnino hic rubus est, idem Deus, sed humanitate in Sacramenti huius rubo tectus, in quo omnia charitate incensa sunt: quare vt digne accedam, soluenda prius sunt imperfectionum calceamenta: hoc enim Sacramentum diuinum plane est, & supercœleste: locus quidam sacer est & mysticus, adytum, & terra sancta.

Scandalizabantur olim Judæi, quod Apostoli panem illotis comederent manibus, eosq; hoc nomine apud Redemptorem detulerint: at quomodo scandalizari putamus: Angelos, ac sapius de nobis conqueri, cum panem illum cœlestem non illotis manibus, sed immunda cõscientia à nobis manducari vident? Quin etiam David Rex panes propositionis à comitibus suis noluit gustari, nisi sancte prius, se à contubernio & consuetudine mulierum diebus aliquot abstinuisset, iurassent. At quâto maiori munditia opus est, animæ sacrum hunc panem gustare cupienti: non iam amplius figuram, sed rem figura denotatam, panem inquam, qui immortalitatem confert: *qui enim maducat hunc panem, & viuet in aeternum.*

Quare agite, Auditores, ecce appropinquant iam festa Paschalia, ecce venere dies quibus agnus Paschalis comedendus est, venit ecce tempus quo sacer hic panis, cœlestis ille cibus sumendus est: quare omni ratione contendite, vt dignos vos illo reddatis, eumque ea qua decet sanctitate animiq; præparatione suscipiatis. Reuocate, obsecro, in memoriam, quo pauore omnis Israelitarum

exercitus fuerit consternatus, cum Deum tonantem, fulminantem, ac concrepantem in montis Sinai vertice audiret? Ita quoque vos tremere & pauere necesse est, cum ad montem Sacramenti huius acceditis, in quo idem Deus præfens est, sed triumphans gloriosus, ac diuinam quandam maiestatem spirans. Memineris, quæso, Magos extremo profectos Oriente, viso puerulo Jesu, in præsepitico & palea reclinato, procidentes eundem adorasse: vos quoque ad eundem puerum, ad eundem Deum accedentes, licet eum in præsepitico Sacramenti sub fœno & palea specierum Sacramentalium latitantem videatis, par est, statim ut eum visuri estis, in terram prostratos magna animi demissione eundem adorare.

Matth. 2.

Vna namque est humilitas, quæ nos eidem fumendo quàm maxime idoneos reddit: quam in rem egregij mihi hic conceptus in mentem venit. Cum Dominus apud Zachæum veller diuerrere, & eum inter arboris ramos confidentem videret, elamauit: *Zachæe festinans descende, quia hodie in domo tua oportet me manere.* Quod declaratur tum potissimum, cum Deum animæ hospitio suscipere proponimus, arboribus mundi esse descendendum, arboribus inquam superbiæ, iactantiæ, vanitatisque sæculi. Descendite igitur quantocytus è montibus hisce, peccatores, ex arboribus quoque ambitionis descendite, matronæ: descendant turrata illa crinium fastigia, deponite erectos capillorum colles: descendite ex sublimibus illis coturnis, sandaliis illis immensum subleuatis, iugis & sustentaculis illis vestium immane quatum laxis: descendite vestibus illis superbis, & symatibus. prope modum regijs: festinate, descendite è vanitatis arbore ad humilitatis terram: non enim alio Christus vult diuerrere, nisi ad ædes vestras. Humiliate vos igitur, ei que dignum habitaculum preparate, & dicite mecum omnes, quotquot hic adestis:

Luc. 19.

O panis admirabilis, panis miraculis scærens, panis coctus sub cineribus humanitatis nostræ, qui pistus es ex pretioso Jesu Christi sanguine, & flamma charitatis excoctus! ô panis Angelice, panis azyme, & non fermentate, ô fermentum carens acrimonia. Tu

Matth. 13.

namque mysticum fermentum es, quod in Sacramento hoc mirabili virtutum nostrarum augmentum, bonorum operum menta, gratiarumque tuarum incrementum causas & producis. Tu es scilicet panis ille, in cuius fractione duobus illis. Viatoribus in Emmaus tendentibus oculi aperti sunt, adeo, ut Dominum in fractione illa agnouerint. Tu es bonus ille panis, quem Elisæus Propheta in medio Samariæ exercitui regis Syriæ dedit, quo eorum oculos aperuit, ita ut inimicos, quos prius agnoscere non poterant, cognouerint. Tu es quoque panis ille magnæ virtutis & efficaciam, quem Paulus nauis distribuit, tempestatibus laboribus exhaustis & deficientibus, quod ille eorum vires & animum restaurauit: *Rogo vos accipere cibum pro salute vestra, & cum hac dixisset, sumens panem, gratias egit Deo in conspectu civium, & cum fregisset cepit manducare.* O panis denique omnium panum rex, qui olim in deserto quinque hominum millia cibasti. Hoc quæso nobiscum age, ô panis venerande, adorande, colende, quod olim cum Propheta Elia fecisti: deducas nos scilicet per desertum mundi huius, vsque ad montem Dei Oreb, ab beatitudinem nempe cœlestem, Amen.

Luc. 24.

1. Reg. 6.

Act. 17.

3. Reg. 11.

FERIA VI. IN PARASCEUE, de Passione Domini nostri ac Redemptoris Iesu Christi.

Partitio.

- I. Præmium sympatheticum ex specie facti immemor.
- II. De horto & comitatu Domini.
- III. De dormientibus discipulis.
- IV. De Angelo confortante.
- V. De agonizante Domino.
- VI. De proditore Iuda.
- VII. De captiuitate Iesu.
- VIII. De gestis reliquis in horto.
- IX. De gestis apud Annam & Caipham.
- X. De negante Petro & Iuda desperante.
- XI. De accusatione apud Pilatum facta.

XII. De